

Bekanta dig med det lokala

LÄRARENS IDEKORT



MEDIEFÖSTRAN
NYHETSMEDIERNAS FÖRBUND

Bekanta dig med det lokala

STUDIEMATERIAL
FÖR MEDIEFOSTRAN

För att kunna göra uppgifterna behöver varje studerande ett eget exemplar av en lokaltidning som utkommer på orten eller dess webbupplaga. Materialet fungerar bäst med en papperstidning. Läraren behöver också en egen tidning.

I detta material används orden tidning eller lokaltidning för alla typer av tidningar.

Det finns 50 kort, och varje kort har minst en uppgift. Uppgifterna har delats in i fem olika typer beroende på uppgiftens mål samt det förväntade resultatet eller aktiviteten. Uppgiftstyperna är:



TAL



TEXT



BILD



FÖRESTÄLLNING



UTANFÖR
KLASSRUMMET

Samma uppgift kan tillhöra flera olika kategorier. Den större symbolen på kortet anger uppgiftens huvudsakliga kategori och de mindre anger sekundära kategorier.

Produktion: Nyhetsmediernas förbunds verksamhet inom mediefostran (2022)

Manus och planering:

Susanna Ahonen, Nyhetsmediernas förbund, och Kaisa Häkkinen

Visuellt utseende: Elina Kuusmin, Nyhetsmediernas förbund

Kopieringsersättningar som samlats in av Kopiosto har använts för produktionen.

Nyhetsmediernas förbund och dess medlemstidningar stöder genom sin verksamhet inom mediefostran barns, ungas och vuxnas kritiska och aktiva förhållande till medier. Förbundet producerar material som stöd för journalistikfostran och mediekunskap.

Bekanta dig med verksamheten:

www.uutismediakasvatus.fi



MEDIEFOSTRAN
NYHETSMEDEIERNAS FÖRBUND



Bekanta dig med en lokaltidning

Bläddra igenom tidningen från pärm till pärm.

- Vad är tidningens namn?
- Hur många gånger i veckan utkommer tidningen? Vilken eller vilka dagar utkommer den?
- Har du sett denna tidning tidigare? Var? Har du bläddrat i den tidigare?
- Hur tycker du att tidningen ser ut? Vilka andra dagstidningar har du sett?

Diskutera tidningarna i smågrupper.

Bekanta dig med hemkommunen.



Varje studerande söker fram ett faktum om sin hemkommun i tidningen och skriver ner det på ett papper. Därefter går de studerande runt i klassen och frågar varandra "Vad vet du om vår hemkommun?" Paret svarar och ställer samma fråga tillbaka. Därefter byter de lappar och söker ett nytt par.

Utförs i takt med musik, så att alla söker en ny samtalspartner när musiken pausas. Slutligen samlar läraren upp alla lappar och de studerande diskuterar vad de fått veta i smågrupper. Laget som minns flest fakta vinner.

Lättare version: läraren väljer ut fakta om orten ur tidningen och skriver ner dem på en lapp. Uppgiften utförs med dessa lappar.

Lokaltidningens ämnen



Vilka saker skriver man om i tidningen? Bläddra igenom tidningen och skriv upp vilka ämnen som behandlas på tavlan. Rösta slutligen fram det mest intressanta ämnet.



Nyhetsfrågor



Läs tidningens nyheter och välj en av dem. Turas om att besvara frågorna parvis, så att den ena frågar och den andra svarar. Byt roller efter varje fråga.

- Vad är det som händer i nyheten?
- Var utspelar sig nyheten?
- När utspelar sig nyheten?
- Hur hände det?
- Vilka personer omnämns i nyheten?

Platser på orten

- A** Vilka platser omnämns i tidningens nyheter och annonser? Skriv upp platsernas namn på tavlan och diskutera om de är bekanta. Placera dem sedan på kartan.



- B** Läs och avstava namnen medan ni klappar i händerna, så att ordens rytm blir bekant. Sedan övar de studerande på att läsa namnen. När de studerande kan läsa namnen, ställer de frågor till varandra: "Har du besökt ...?"



- C** Gruppen planerar ett besök till ett av ställena eller går bara för att se var det finns. Ta foton under utflykten och använd dem för att repetera platsernas namn under följande lektion.



Ortens tjänster



Se vilka tjänster som annonseras i tidningen och vilka tjänster som omnämns i artiklarna. Skriv upp tjänsterna på tavlan.

Fundera över vilka tjänster som är offentliga tjänster arrangerade av staten eller kommunen och vilka tjänster som är kommersiella tjänster. Vilken av dessa finns det flest av i tidningen? Varför?



Bjud en kompis på ett evenemang!



De studerande söker fram en annons om ett intressant evenemang i tidningen och läser den noggrant. Sedan skriver de ett "textmeddelande" till en kompis där de bjuder kompisen med på evenemanget som nämns i annonsen. De studerande byter meddelandena som skrivits ner på papperslappar sinsemellan och skriver ett svar på meddelandet. Slutligen läser studerandena inbjudan och svaren högt.





Fantasiresa till ett evenemang

Sök fram en annons om ett intressant evenemang i tidningen och läs igenom den noggrant. Föreställ er sedan att ni som bäst befinner er på evenemanget som beskrivs i annonsen.

- Var befinner du dig?
- Hurudana ljud hör du omkring dig?
- Vad ser du?
- Vad gör du?
- Vad gör människorna omkring dig?

Gör uppgiften i par och ställ frågorna turvis.

Drömköp



Studera annonserna i tidningen.

Föreställ dig att du får välja produkter för 100 euro från annonserna. Vad väljer du?

Skriv en inköpslista, där du även anger produkternas pris. Räkna ihop priserna.

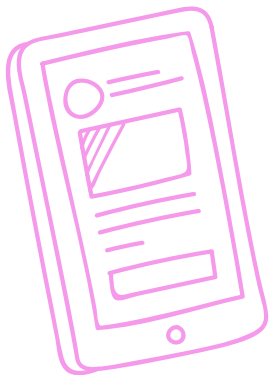
Hur mycket har du kvar av 100 euro?



Berätta om en nyhet för en kompis!



Välj en nyhet som intresserar dig i tidningen och läs igenom den noggrant. Skriv ett textmeddelande till en kompis där du berättar om nyheten och frågar om kompisens hört nyheten.



Lokaltidningens ämnen

DRAMAÖVNING



De studerande delas upp i grupper på 3–4 personer. Varje grupp väljer ett ämne från tidningen och förbereder en föreställning om ämnet. Det kan vara en pantomimföreställning eller så kan den ha repliker. Föreställningarna presenteras för hela klassen, och de andra försöker gissa, vad föreställningen handlar om.



Frågesport



De studerande hittar parvis på frågor till en frågesport utgående från tidningens innehåll. Öppna frågor som börjar med ett frågeord är svårare än slutna frågor, som kan besvaras med ja eller nej. De bästa frågorna sammanställs till en Kahoot!, som man kan spela tillsammans.



Vad kostar en annons?



- A** Undersök vilka företag som annonserar i tidningen. Vad heter företaget? Vilka tjänster eller produkter säljer företaget?
- B** Fundera över varför det finns annonser i tidningen och ta reda på hur mycket det kostar att publicera en annons i tidningen. En stor annons är dyrare än en liten. Vilka olika annonsstorlekar ser ni? Vad kostar den minsta? Och vad kostar den största?



Annons



Bekanta er först med hurudan är en bra annons. Studera därefter annonserna i tidningen. Varje studerande väljer en annons och svarar på frågorna:

- Vad heter företaget?
Finns företags logotyp i annonsen?
- Vad säljer man i annonsen?
Säljer man en produkt eller en tjänst?
- Vilken målgrupp har annonsen,
dvs. vem försöker man sälja produkten
eller tjänsten till?
- På vilka sätt försöker annonsen
påverka läsaren?

Bra och dåliga nyheter



De studerande letar parvis fram en nyhet i tidningen som de tycker att är bra och en som de tycker att är dålig. De studerande presenterar nyheterna för de övriga studerande och motiverar varför de tycker att nyheten är bra eller dålig.





Bra eller dåliga nyheter?

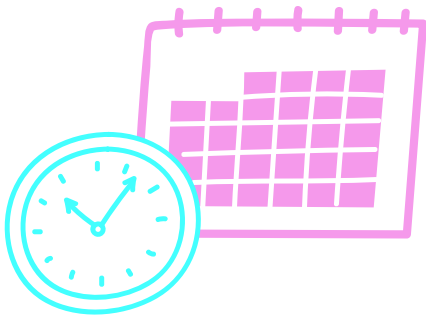
Välj en nyhet i tidningen. De studerande delas in i två grupper. Den ena gruppen har som uppgift att komma på så många orsaker som möjligt till varför nyheten är bra. Den andra gruppen ska motivera varför nyheten är dålig. Slutligen presenterar grupperna sina motiveringar. Vilken grupp är bäst på att motivera sin ståndpunkt?



Kom ihåg evenemang!



Öva på att anteckna evenemang i kalendern med hjälp av evenemangsannonser. De studerande antecknar evenemang som annonseras i tidningen i en tom kalender.

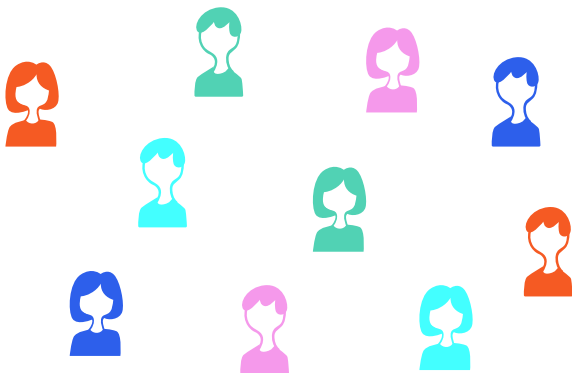


Lokala personer



Undersök vilka personer som påträffas i tidningen.

- Vad heter personen?
- Vem är personen?
- På vilket sätt är personen kopplad till vår ort?
- Varför skriver tidningen om personen nu?

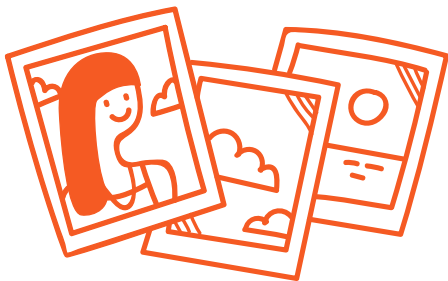


Fotografier av personer



De studerande väljer ett foto av en person eller personer i tidningen och svarar på frågorna:

- Vem föreställer fotot?
- Vad gör personen/personerna?
- Tittar personen/personerna in i kameran?
- Var har fotot tagits?
- Hurudan stämning utstrålar fotot?



Intervjua en person

DRAMAÖVNING



Välj en artikel i tidningen som handlar om en intressant person. Börja med att läsa artikeln. Hitta sedan på frågor till personen antingen ensamma eller i par. Artikeln måste inte innehålla svar på frågorna, utan det rekommenderas att man använder fantasin!

Håll slutligen en "presskonferens", där en studerande föreställer intervjuobjektet, en annan konferencier, som fördelar ordet, och resten är journalister, som ställer frågor. Intervjuobjektet ska svara efter bästa förmåga, men kan också avfärda en fråga genom att säga "Inga kommentarer".

Vad kostar det?



Välj en annons i tidningen som innehåller priser på olika produkter. De studerande övar parvis på produkternas namn och på att fråga produkternas pris genom att fråga varandra "Vad kostar x?". Den ena frågar och den andra svarar. Efter tre frågor byter man roller.



Rubrikdiktamen



Läraren dikterar rubriker till artiklar, och de studerande skriver ner dem i ett häfte. Därefter delar läraren ut bilder som är kopplade till rubrikerna och de studerande har som uppgift att kombinera rubriken till rätt bild. Uppgiften kan kontrolleras genom att söka fram rubrikerna i rätt tidning och se om artikeln har samma bild.



Hur stavas det?



Gör en diktamen i par med namnen på lokala företag. Läraren plockar ut företagsnamn och -logotyper ur tidningen och skriver ut dem till de studerande. De studerande dikterar namnen till sitt par. Paret kan vid behov be om hjälp genom att ställa frågan "Hur stavas det?", varpå den andra studerande läser upp bokstäverna en i taget.

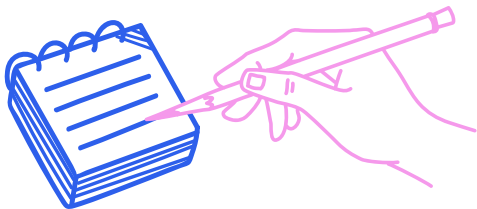


Från annons till nyhet



Studeranden väljer en annons i tidningen och skriver en kort nyhet utgående från annonsen. De bästa nyheterna föds när man använder fantasin!

Studera nyhetens struktur innan ni gör denna uppgift.



Läs mer om texter i tidningen ►

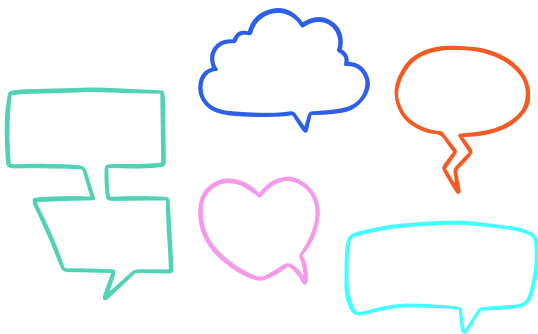
www.mediekompass.se/publicistguiden,
Kapitel 7

Från nyhet till serie



Studeranden väljer en nyhet i tidningen och ritar en seriestripp om nyheten.

Studera grunderna för hur man ritar en seriestripp innan ni gör denna uppgift.



Gå på bostadsvisning



Hitta med hjälp av nätet en bostad som ligger närmast läroanstalten. Gör en utflykt till bostaden. Ser huset likadant ut som i annonsen? Hurudan är gården vid huset? Finns där planteringar eller en lekplats för barn? Finns det tjänster i närheten? Hurudana möjligheter finns det till friluftsliv? Skulle det vara trevligt att bo i huset? Diskutera vad ni ser under utflykten och därefter i klassen.



Virtuell bostadsvisning



Välj en intressant bostadsannons i tidningen. Gå till fastighetsförmedlarens webbplats för att se fler bilder av objektet som är till salu. Bekanta er även med bostadens närområde genom att skriva in adressen i tjänsten Google Maps eller appen Google Street View, om de studerande har smarttelefoner. Vad tycker ni om bostaden? Vad är bra? Vad är dåligt? Diskutera i grupper.

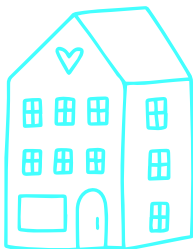


Bostadsannonser



Läs bostadsannonser.

- Vilka förkortningar används i annonserna och vad betyder de?
Samla förkortningarna på tavlan eller skriv ner dem i häftet.
- Vad kostar bostäderna i ert område?
Vad kostar en tvåa? Och vad kostar en trea?
- Hurudana är bostäderna som är till salu? Plocka ut uttryck som beskriver bostäderna ur annonserna.



Ett hem till en familj



Läs bostadsannonserna i tidningen och hitta ett lämpligt hem till en familj, som består av:

- två unga vuxna
- en mamma och tre barn
- en pappa, en mamma och ett barn
- två pensionärer
- en 27-årig man och en hund
- två vuxna och barn i åldrarna 4, 7, 10, 17 och 19.

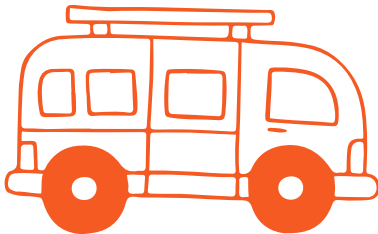
Hurudan bostad skulle vara lämplig för din familj? Diskutera i grupp.

Bit till salu!



Sök fram en annons om en bil som är till salu i tidningen och svara på frågorna:

- Vilket märke har bilen som är till salu?
- Vad kostar bilen?
- Vilken utrustning har bilen?
- Vilken årsmodell är bilen?
- Vad annat berättar man om bilen?
- Var får du mer information om du blir intresserad av bilen i annonsen?



Matvaruaffärernas annonser



Planera kvällsmaten för er familj.
Till måltiden får man använda
produkter som förekommer i
matvaruaffärernas annonser. Klipp ut
en bild på livsmedlet eller endast namnet.
Limma urklippen på ett papper.

Hurudan måltid skulle du tillreda?
Hur mycket kostar inköpen? Jämför era
måltider med en kompis. Vilka matvaror
valde din kompis? Presentera era egna val
till klassen.



Vem gör tidningen?



Bekanta dig med journalistyrket. Bjud en journalist från en lokal tidning att besöka er klass. Vad vill ni veta om journalistens arbete och arbetsdag? Fundera över frågorna på förhand tillsammans med läraren. Presentera också er själva för journalisten.



Vem gör vad på en redaktion? Läs mer ►
www.mediekompass.se/publicistguiden,
Kapitel 6

Tidningarnas sociala mediekkanaler



Sök fram er egen tidnings Twitter-, Instagram- eller Facebook-konto på internet. Jämför parvis dagens tidning och publikationerna på tidningens sociala mediekkanaler. Vilka nyheter har publicerats både i tidningen och på sociala medier? Vilka av tidningens nyheter syns inte på sociala medier? Är det samma eller olika bilder i tidningen och på sociala medier? Välj parvis den finaste bilden i tidningen och på sociala medier. Varför tycker ni om dem? Presentera era val för hela gruppen.



Vad är en gallup?

A Tidningar publicerar ofta opinionsundersökningar eller gallupar. I lokaltidningar är ämnena ofta aktuella i området i fråga, och intill undersökningen publiceras ett foto på intervjuobjektet. Vanligtvis intervjuas tre eller fyra personer till tidningsgallupar. Finns det en gallup i tidningen? Vad frågas?



B Gör en videogallup. Hitta på en fråga tillsammans (t.ex. vilken maträtt tycker du mest eller minst om?) och välj en intervjuare, fotograf och intervjuobjekt. Byt roller så att alla som vill har fått delta. Titta slutligen på videorna tillsammans.



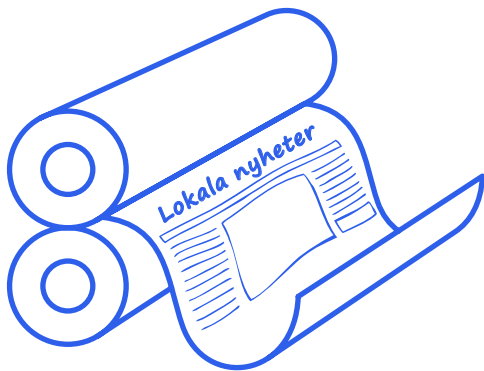
Läs mer om texter i tidningen ►

www.mediekompass.se/publicistguiden,
Kapitel 7

Besök på tryckeriet



Dagstidningar trycks på tryckerier. Många tar emot studiebesök från skolor och högskolor. Ta reda på vilket tryckeri som trycker er lokaltidning. Kontakta tryckeriet och kom överens om ett besök.



Fritidsaktiviteter



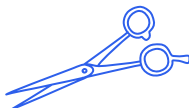
Exempelvis medborgarinstitut, församlingar och föreningar annonserar ofta ut sin verksamhet i lokaltidningar. Undersök tidningen noggrant. Vilka fritidsaktiviteter hittar ni? Vad kostar de? Finns det kostnadsfria aktiviteter eller sådana, som inte kostar mycket? Vilken är den dyraste aktiviteten ni hittar i tidningen? Vad kostar den? Blev du intresserad av någon aktivitet? Vilken? Hur kan man påbörja en aktivitet? Diskutera i grupp.



Skönhet, hälsa och välbefinnande



Vilka tjänster för skönhet, hälsa och välbefinnande annonseras i tidningen? Exempelvis frisörer, barberare, apotek, glasögonaffärer, massörer och kosmetologer annonserar ofta ut sina tjänster i lokala tidningar. Vad gör en kosmetolog? Vad gör en optiker? Vad är det för skillnad mellan en frisör och en barberare? Sök fram alla annonser kopplade till ämnet och samla ämnesområdets ord till en ordlista.



Stadsorientering



De studerande delas upp i lag. Lagen har i uppgift att besöka fem platser, som omnämns i tidningen. Platsen kan vara omnämnd t.ex. i en nyhet eller en annons, eller så kan den synas på en bild. De studerande kan själva välja vilka platser de besöker, men laget får inte skingras. På platsen tar laget ett foto, som avbildar både platsen och varje medlem i laget eller en del av medlemmarna (t.ex. en hand eller en fot). Stadsorienteringens vinnare är det lag, som först har gett läraren fem foton, som laget tagit av platserna som förekommit i tidningen.

Fotocollage av tidningsbilder



Hitta en bild i tidningen som visar:

- en kvinna
- en man
- ett eller flera barn
- flera personer
- ett eller flera djur
- mat
- ett eller flera hus.

Klipp ut bilderna och limma dem på ett papper. Gör en utställning av collagen på klassrummets vägg.

På vilken sida?



Bläddra igenom tidningen och hitta rätt sida. Besvara sedan frågorna.



- På vilken sida är annonsen?
Vad heter företaget?
- På vilken sida är nyheten?
Vad är nyhetens rubrik?
- På vilken sida finns tidningens ledare?
Vad är dess rubrik?
- På vilken sida finns kontaktuppgifterna till tidningens redaktion? Vad är redaktionens e-postadress?
- På vilken sida finns en uppgift, ett spel eller en frågesport? Vad är dess rubrik?
- På vilken sida finns märket för Ansvarsfull journalistik? Rita av märket. Ta reda på vad Ansvarsfull journalistik innebär.

Sudoku



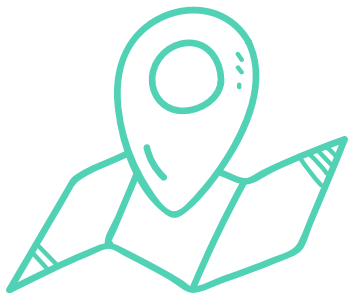
Finns det ett sudoku i tidningen? Hur löser man ett sudoku? Ta reda på reglerna för sudoku med lärarens hjälp och genom att söka på nätet och lös ett sudoku i par eller i smågrupper.

	6	8				9	3	
	4	2				6		
1	9			8			4	
	8	5	2		1			7
7			8	9				
2		9			7	5		3
	2		1				5	
8	5			4		7	6	
4	7	3		5	2			9

Var ligger redaktionen?



Stället där journalister skriver artiklar kallas redaktion. Ta reda på adressen till lokaltidningens redaktion och kontaktperson. Be om att få besöka redaktionen och kom överens om ett studiebesök.





Hitta tidningens kontaktuppgifter

Kontaktuppgifterna finns i varje nummer av en tidskrift och en dagstidning samlade i en spalt eller ruta, som innehåller åtminstone redaktörens namn, publikationens tryckår och utgivare. Finlands lag förutsätter att dessa uppgifter meddelas. Vanligtvis innehåller rutan även andra uppgifter.

Vad heter tidningens chefredaktör?
Vem är tidningens utgivare? Var är
tidningen tryckt? Vilka andra uppgifter
hittar du? Diskutera i par.

Köp och sälj

A I många tidningar finns en Köp och sälj-spalt, som är ämnad åt privatpersoner. Finns det en sådan i tidningen? Vilka varor eller tjänster är till salu i spalten? Vad köpes i spalten?



B Har du själv saker du inte längre behöver? Eller behöver du något, som du kan köpa begagnat? Planera och skriv parvis en annons för att köpa eller sälja något i tidningen.



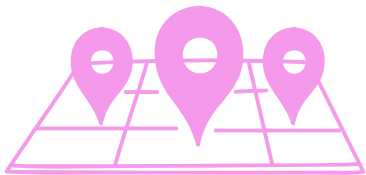
Lektion på biblioteket



Gå till läsesalen på biblioteket och bilda par. Varje par väljer tre olika dagstidningar. Skriv tidningarnas namn och utgivningsorter i ett häfte.



Därefter markerar alla ut på Finlands karta de orter, där tidningarna utkommer. Vilka tidningar utkommer i Östra Finland? I Västra Finland? I Norra Finland och Södra Finland? I Mellersta Finland? Diskutera vilka av Finlands städer ni har besökt eller bott i.



Nyhetsrubrik



Till nyhetsstrukturen hör att det viktigaste framkommer redan i rubriken. En traditionell nyhetsrubrik i en dagstidning består av cirka fem ord, varav det ena är ett verb. Ett typiskt verb uttrycker verksamhet, tillvaro eller händelse.

Plocka ut tre nyhetsrubriker ur tidningen och ringa in rubrikens verb. Vilka verb hittar ni?



Nyheterna följer årscykeln



Vintern överraskar bilisterna varje gång, och i juni firar man utexaminerade studeranden.

Vilken årstid är det nu? Vilken månad är det nu? Hur syns årstiden och månaden i den tidning som ni bläddrar i? Syns de i annonserna? På bilderna? Står det något i nyheterna som är kopplat till årstiden eller den pågående månaden? Diskutera i grupp.



Tipsa tidningen



Många tidningar önskar att läsarna ska tipsa dem om händelser.

Fundera parvis eller i smågrupper om en händelse eller nyhet, som ni vill att er egen tidning ska skriva om. Sök fram en e-postadress eller ett telefonnummer i tidningen som är till för att ge tips. Skriv ett e-postmeddelande eller ett textmeddelande av ert tips. Läs ert tips högt för klassen.



Vi lär oss bokstäver!



- Leta efter a-bokstäver i tidningen. Hur många olika hittar du?
- Leta efter ett stort i och ett litet i i tidningen. Hur skiljer man dem åt?
- Klipp ut bokstäverna i ditt eget namn ur tidningen. Observera att namn skrivs med stor begynnelsebokstav och resten av bokstäverna är små.



ABC

A
B
C

A B C

Undersök en nyhetsbild



Välj en nyhetsbild i tidningen. Skriv artikelns rubrik som är kopplad till bilden i ditt häfte. Svara därefter på följande frågor:

- Vem har tagit bilden?
- På vilken sidan hittade du bilden?
- Vad är bildens ämne?
- Till vilken händelse är bilden kopplad?
- Vad eller vem syns på bilden?
Hurudan verksamhet syns på bilden?
- Hurudan är kameravinkeln (rakt framifrån, uppifrån, underifrån)?